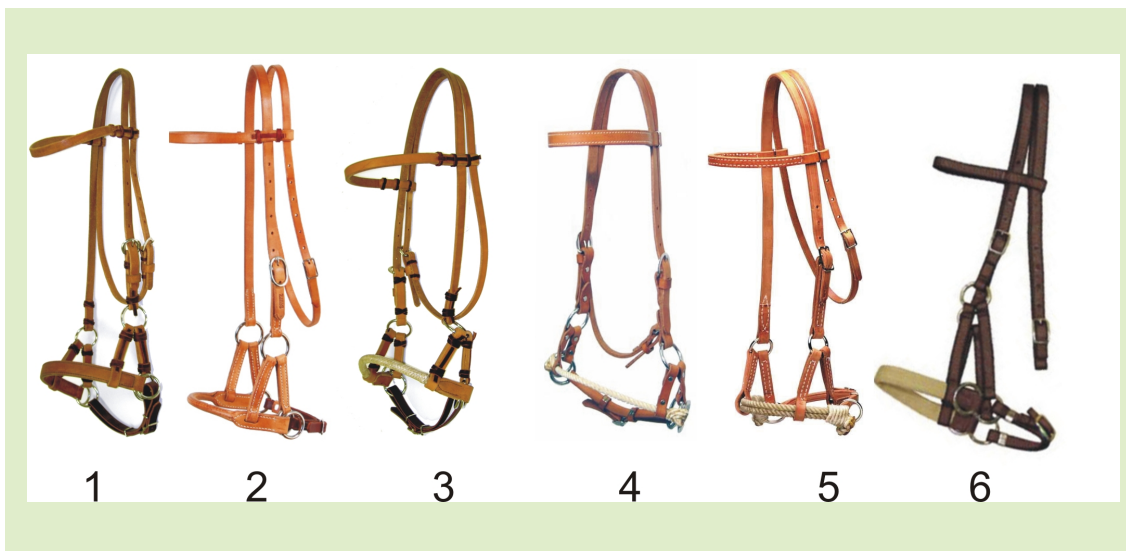

Sidepul - ogłowie bezwędzidłowe

Sidepul jest to kielzno bezwędzidłowe. Nachrapnik (noseband) może być zrobiony ze skóry w formie płaskiego paska (1), okrągłego (2) albo plecionki (3), pojedynczej sztywnej linki (4), podwójnej (5) lub pojedynczego grubego sznura (6). W niektórych modelach spotkać można nachrapnik wykonany z tworzywa sztucznego, w jeszcze innych czasami umieszczona jest metalowa wkładka. W nachrapnikach z linki mogą być zawiązane dodatkowe supeły, powodujące większy nacisk na wrażliwe miejsca na końskim nosie. Na końcach nachrapnika przymocowane są dwie pary kółek. Do jednej pary od dołu doczepia się podbródek (curb strap), a od góry paski policzkowe, natomiast do drugiej pary doczepia się wodze.

Kiedy przydaje się sidepul:

- gdy koń ma problemy dentystyczne
- gdy koń doznał urazu języka, podniebienia lub kącików ust
- gdy koń ma zdeformowaną szczękę
- gdy koń nie toleruje kielzna
- gdy koń jest młody i zaczyna być trenowany z siodła
- gdy na koniu siedzi początkujący jeździec z niespokojną ręką

Kiedy konie bronią się przed sidepulem:

- gdy uciekają przed naciskiem na nos
- gdy nachrapnik jest zbyt chropowaty
- gdy jeździec zbyt mocno ciągnie za wodze
- gdy siepull jest niewłaściwie dopasowany: zbyt luźny przy pociągnięciu podnosi się za wysoko, zbyt ciasny powoduje dyskomfort

Sidepula używamy głównie przy trenowaniu młodych koni lub tych, u których nie można używać wędzidła, np. po zranieniu języka czy podniebienia. Także konie z problemami dentystycznymi lub zdeformowaną szczęką mogą bardzo dobrze reagować na sidepul pod warunkiem, że jeździec używa go delikatnie. Jeździec ciągnący mocno może sprawić, że i na ten rodzaj kielzna koń stanie się nieczuły. Wiele złych zachowań konia - jak rzucanie głową, gwałtowne wyciąganie głowy w dół połączone z wyrwaniem wodzy - ustaje, gdy zaczynamy używać sidepula. Takie kielzno idealnie nadaje się do jazdy w terenie, podczas której koń ma ułatwioną możliwość napicia się lub pożywienia się. A zimą nie musimy martwić się tym, że trzeba włożyć koniowi zmrożony kawałek metalu do pyska.

Używając sidepula zwykle kierujemy wodzą bezpośrednią. Gdy ciągniemy obiema rękami, wywieramy nacisk na nos dając sygnał do zatrzymania. Pociągnięcie jedną wodzą to sygnał dla konia do ugięcia głowy w daną stronę - pociągnięcie w lewo = ugięcie głowy w lewo. Oczywiście jeżeli koń jest już dobrze wytrenowany, możliwa jest również jazda tzw. neck reining. Generalnie na koniu w takim ogłowie jeździ się na mniejszym kontakcie, dlatego będzie on nosił głowę nieco wyżej niż jadący z wędzidłem. Sidepul jest dosyć łagodnym kielzmem, w związku z czym idealnie nadaje się dla początkujących jeźdźców z niestabilną ręką, którzy nie spowodują bólu w bardzo wrażliwym końskim pysku, co mogliby zrobić, gdyby pociągali za wędzidło. Trzeba także pamiętać, że z powodu swojej łagodności, przy dłuższym używaniu sidepula może dojść do sytuacji, gdy koń poczuje się "zachęcony" do jego ignorowania. Podczas szkolenia konia od momentu gdy rozumie on już podstawowe sygnały, trener powinien zacząć używać bosala lub kielzna, by wysubtelnić trening i bardziej uwrażliwić konia na sygnały.

Jak samodzielnie zrobić sidepull?

Ten nachrapnik (noseband) przygotowany jest do używania wraz z normalnym ogłowiem z paskiem podgardlanym (throat-lash). W przeciwieństwie do gotowych sidepuli, ten ułatwi dopasowanie do głowy waszego konia.

Czego będziesz potrzebować:

- taśma np. izolacyjna
- nożyczki lub nóż
- linka 3/8''
- linka 2/16''
- cztery mocne, spawane kółka 1-1/2''
- mocna igła
- żyłka wędkarska lub jakiś rodzaj mocnych nici
- świeczka i zapalki
- duży gwóźdź
- szczypce
- gazeta
- miarka krawiecka

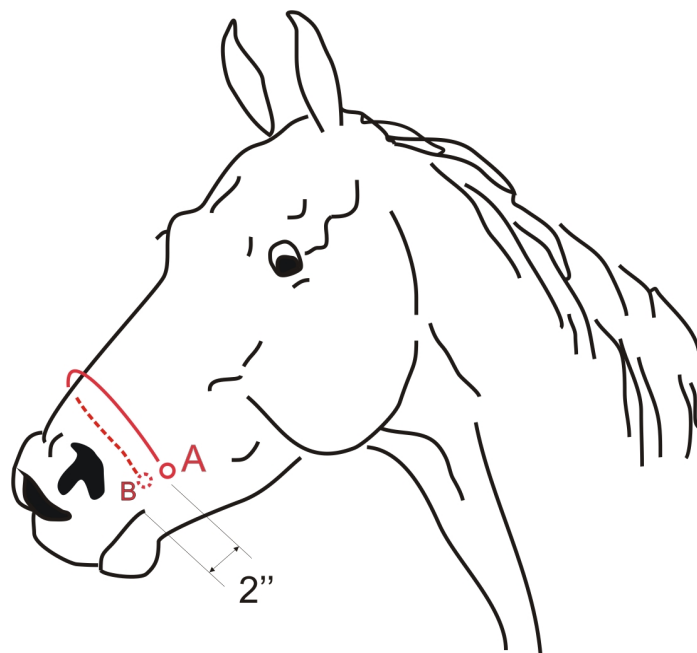
Co warto jeszcze mieć

- narzędzia do wypalania
- drewniany kołek o długości 1'' - 1,5''

Aby wiedzieć jaki rozmiar sidepula potrzebujesz, musisz dokonać pomiarów. Weź miarkę krawiecką i zmierz odległość między punktami A i B, kładąc miarkę dwa cale za kącikami ust i na ich poziomie lub nieco wyżej, w zależności od kształtu głowy. Jeżeli kółka będą zbyt nisko lub zbyt wysoko, nie będziesz mógł wywierać odpowiedniego nacisku. Ta odległość będzie końcową długością nachrapnika. Dlatego teraz trzeba będzie dostawać długość sznura do tego pomiaru. Pamiętaj, by przy odcinaniu dodać trochę na część, która jest zawijana, mniej więcej 4'' (po 2 na każdą stronę) plus trochę extra, czyli co najmniej 6'', a ewentualny naddatek można zawsze odciąć.

Gdy już zrobisz pomiar, odetnij tę długość z linki 3/8''. Możesz użyć cieńszej lub grubszej linki, ale pamiętaj, że zbyt cienka lub zbyt gruba może spowodować, że będzie ciężko pracować, a nacisk i moc sidepula będzie pozorna. Możesz również zrobić nachrapnik z jednej lub dwóch linek, ale jeżeli używasz cienkiej linki (3/8'' lub mniej) to naprawdę powinieneś zrobić z dwóch.

Zmierz długość jaką potrzebujesz i zaznacz taśmą na środku odcinka, który odetniesz, a końce stop nad świeczką. Możesz linkę przytrzymywać szczypcami, a stapiane końce uformować ugniatając przez kilka warstw gazety, by były gładkie i bez grudek. Nie rób tego gołymi rękami, gdyż możesz się poparzyć. Możesz także użyć wypalarki do wypalania w drewnie, której ja najchętniej używam. Utnij drugi kawałek linki tej samej długości.

Weź dwa kółka i przełóż przez nie dwa kawałki linki. Kółka powinny leżeć płasko, jedno na drugim. Złóż linki tak, by końce miały conajmniej 2'' zapasu na zakładkę. Najlepiej jest je w tym momencie zszyć, żeby pierścienie były umocowane. Żyłka nadaje się do tego idealnie. Jeśli chcesz, możesz spleść linki razem. Wyznacz odległość od końca jednych kółek do drugich i zaznacz taśmą miejsce, w którym powinny się znajdować. Przymocuj w tym miejscu drugie dwa kółka w ten sam sposób. Przymierz nachrapnik na koniu, żeby się upewnić, że to jest właściwa długość. Jeżeli musisz skrócić końce, pamiętaj by je stopić i uformować. Zszyj je razem z sobą i razem z linkami głównymi (odcinek między parami kółek)

W tym momencie można by już używać tak zrobionego nachrapnika mocując go do reszty ogłowia. Chociaż nie wygląda na dopracowany, jednak już działa. Ale można też zrobić Duże Węzły, by przykryć miejsca zszycia końców linki. Duże Węzły są trochę trudne do "załapania". Powinno się najpierw zrobić próbę na drewnianym kółku jedną linką. Zaznacz markerem 4 strony kółka, tak by widzieć stronę, na której jesteś. Jeżeli Duże lub Małe Węzły sprawiają ci dużo kłopotów, możesz je najpierw związać luźno na drewnianym kółku, później ostrożnie je zsunąć, po czym nasunąć na linkę, zanim zszyjesz na niej kółka. Na Duże Węzły potrzeba trzy kawałki linki 2/16". Po prawej stronie tekstu zamieściłem instrukcję plecenia Dużych Węzłów.

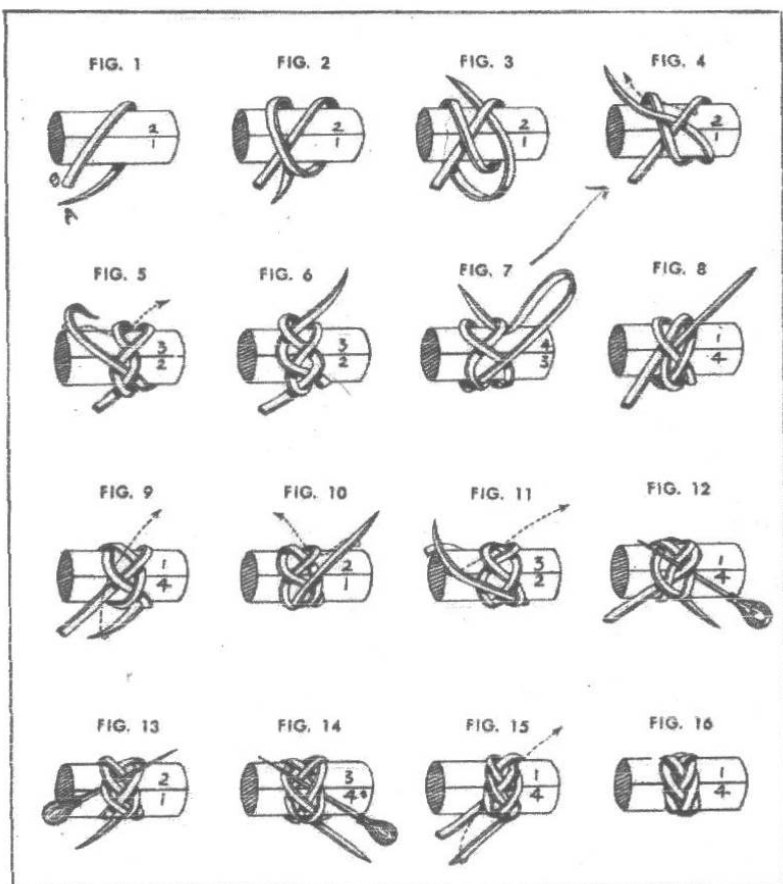
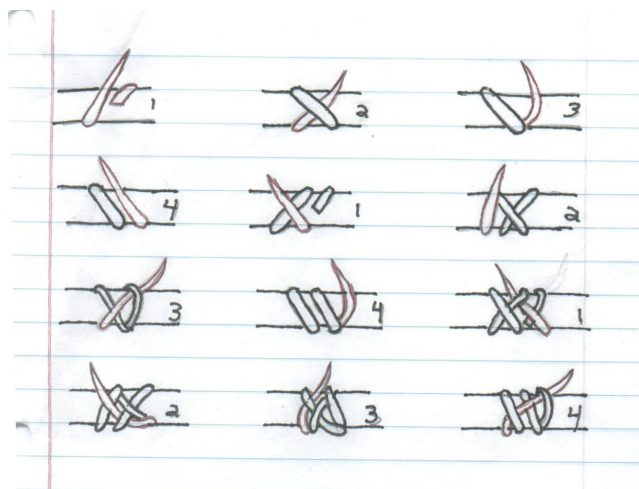

PLATE 5. THE SPANISH RING KNOT

Zaciśnij węzeł tak, by był dobrze spasowany i stop końce gorącym gwoździem lub wypalarką. W tym momencie nachrapnik twojego sidepula jest już gotowy. Jednak może chcesz dodać jeszcze Węzły Nacisku? Są one pierwszą częścią "Spanish Ring Knot" lub piątą pętlą "Turk's head". Instrukcja zamieszczona obok po lewej stronie jest do "Spanish Ring Knot", wystarczy zrobić kroki od 1 do 11. Zapożyczona została z książki Bruce'a Granta "How to Make Cowboy Horse Gear"

W przeciwieństwie do Dużych Węzłów musisz uważać, kiedy topisz końce, ponieważ Węzły Ucisku musisz przesunąć we właściwe miejsce. W przeciwnym razie nie będą niczemu służyły.

W tym momencie skończyliśmy całkowicie robić nachrapnik, chociaż jest kilka opcji, o których piszę niżej. Połącz część nosową za tylne kółka z paskiem policzkowym i podbródkiem (curb strap). Dla większości koni normalny płaski westernowy podbródek jest wystarczająco długi. Jeżeli nie, możesz dokupić odpowiedni (np. na wwr.shop.pl) lub zrobić taki samodzielnie. Ogłowie powinno być z naczółkiem (browband) ponieważ jest bardziej stabilne niż ogłowie na jedno ucho. Przymocuj swoje ulubione ogłowie do zewnętrznych kółek i gotowe.

Poniżej jest kilka zbliżeń poszczególnych węzłów.

1) *Przód obydwu węzłów*

2) *Tył małego węzła*

3) *Tył dużego węzła*

Tuning

Jest kilka rzeczy, które możesz jeszcze zrobić. Np. użyć jednego koloru linki na główną część nachrapnika i drugiego koloru na węzły. Jeżeli nie potrzebujesz węzłów ucisku, możesz je opuścić. Możesz także wziąć linkę 2/16'' i owinać nią cały nachrapnik. Możesz zrobić to raz albo dwa razy. Owinięcie nachrapnika spowoduje jego pogrubienie i zmniejszenie siły nacisku i może to akurat przynieść efekt, jakiego oczekujesz.